

Sygn. akt III UK 44/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania K.G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 listopada 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 lipca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 19 lipca 2018 r., sygn. akt III AUa (...), zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 października 2017 r., sygn. akt IV U (...) i oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 19 kwietnia 2017 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia przez niego na dzień 1 stycznia 1999 r. 15-tu lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 25 lat.

Wyrok Sądu Okręgowego ubezpieczony zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: (-) § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz. 176 ze zm.) w związku

§ 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia w związku (Dz.U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 ze zm.) z § 19 ust. 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), przez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie, że w okresie zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni Kółek Rolniczych (SKR) w B. obowiązujące przepisy zaliczały do I kategorii zatrudnienia pracę traktorzystów w rolnictwie, co w świetle przepisów przejściowych rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz dyspozycji art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych skutkować powinno uznaniem, że we wskazanym okresie ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych; (-) art. 184 ust. 1 - 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez jego błędne zastosowanie (względnie niezastosowanie) polegające na uznaniu, że ubezpieczony do 1 stycznia 1999 r. nie legitymuje się okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15-tu lat oraz ogólnym stażem pracy 25-ciu lat; (-) art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie przy ustalaniu prawa do emerytury przypadającego przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Ponadto, zarzucono naruszenie prawa procesowego, to jest: (-) art. 365 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i podważenie ustaleń prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 stycznia 2017 r. wydanego w sprawie z odwołania P. S.; (-) art. 233 § 1 k.p.c. przez jego nienależyte zastosowanie polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniając wniosek oczywistą zasadnością zarzutu naruszenia art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia w związku z § 9 rozporządzenia Rady

Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia w związku z § 19 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Skarżący wskazał, że Sąd Apelacyjny nie uwzględnił aspektu temporalnego sprawy. Okres zatrudnienia na stanowisku traktorzysty w SKR B. dotyczył czasu przed wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zgodnie natomiast z obowiązującym wówczas rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia, do pierwszej kategorii zatrudnienia, zaliczano między innymi pracę traktorzystów w rolnictwie. Tym samym, zdaniem skarżącego, praca traktorzystów wykonywana w ramach rolniczych prac polowych stanowiła pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 184 w związku z art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, co potwierdza aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego, między innymi wyrok z dnia 14 lutego 2018 r. wydany w sprawie I UK 549/16.

Skarżący uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazał również na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do pytania, czy pracę traktorzysty (kierowcy ciągnika rolniczego) wykonywaną w ramach rolniczych prac polowych zakwalifikować należy jako pracę wykonywaną w warunkach szczególnych, wymienioną w wykazie A dział VIII poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Skarżący wskazał nadto na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie celowe jest przypomnienie, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga

kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych enumeratywnie w art. 398⁹ § 1 k.p.c., to jest gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił jej oczywistą zasadnością ze względu na oczywistą zasadność zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego, występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do twierdzenia skarżącego o oczywistej zasadności skargi, należy przypomnieć, że wynika ona z kwalifikowanego, oczywistego naruszenia prawa widocznego do razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku tego naruszenia zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, LEX nr 1101690 oraz powołane tam orzecznictwo). Powyższe warunki nie zostały wykazane przez skarżącego. Wniosek taki uzasadnia stanowisko Sądu Najwyższego przyjęte w uchwale z dnia 8 sierpnia 2019 r., III UZP 3/19 (LEX nr 2703006). Sąd Najwyższy rozstrzygnął w niej zagadnienie prawne, czy pracę kierowcy ciągnika (traktorzysty) w rolnictwie przypadającą w okresie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczenia pracowników do kategorii zatrudnienia, wymienią pod poz. 1 w dziale XVII w wykazie prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia załączonym do tego rozporządzenia, uwzględnia się przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 184 ust. 1 w

związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie § 19 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia. Sąd stwierdził, że pracy traktorzysty w rolnictwie wykonywanej w okresie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. nie uważa się za okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z świetle powyższej uchwały, trudno podzielić stanowisko skarżącego o oczywistej zasadności zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Należy zauważyć, że w okresie poprzedzającym wydanie uchwały z dnia 8 sierpnia 2019 r., obok stanowiska wyrażonego w wyroku z dnia 14 lutego 2018 r., w orzecznictwie Sądu Najwyższego, nieprzywołanym przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wyrażane było stanowisko odmienne (zob. szerzej uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2019 r.). W tych okolicznościach, to jest z jednej strony wobec istniejącej na moment złożenia skargi kasacyjnej rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego przez skarżącego niezauważonej i niewyartykułowanej w uzasadnieniu wniosku, z drugiej ze względu na prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2019 r. – skarga nie jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli chodzi o kolejną okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02,

OSNAPiUS - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 189 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Zagadnienie sformułowane przez skarżącego zostało rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147; 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, LEX nr 1797093; 5 maja 2016 r., III UK 121/15, LEX nr 2080883; 5 maja 2016 r., III UK 132/15, LEX nr 2052411; 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, LEX nr 2108499; 15 listopada 2016 r., II UK 397/15, LEX nr 2177089; 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16, LEX nr 2258032; 16 lutego 2017 r., II UK 730/15, LEX nr 2252207; 9 lutego 2017 r., III UK 66/16, LEX nr 2238701; 8 listopada 2017 r., III UK 210/16 oraz 27 czerwca 2018 r., I UK 168/17, LEX nr 2428257). Z wyroków tych wynika, że prace traktorzysty wykonywane w zakładach funkcjonujących w ramach branży rolniczej można uznać za prace wymienione w Dziale VIII, poz. 3 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z 1983 r., o ile były ściśle związane z przewożeniem (transportem) różnych towarów; za takie prace nie można natomiast uznać prac z użyciem ciągnika (traktora) *stricte* rolniczych – polowych. Skarżący nie wykazał zatem, aby skarga zasługiwała na przyjęcie ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Skarżący wskazał we wniosku na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, niemniej twierdzenia tego nie rozwinął w sposób umożliwiający identyfikację, które przepisy prawne budzą, jego zdaniem, takie wątpliwości czy rozbieżności w orzecznictwie; nie wskazał przy tym tych wątpliwości ani rozbieżności. Odwołanie się do przesłanki przedsądu – istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności z orzecznictwie wymaga wykazania przez skarżącego, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934 oraz powołane tam orzecznictwo; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r.,

I CSK 691/14, LEX nr 1678069). Wniosek skarżącego nie spełnia powyższych warunków.

Z przedstawionych wyżej powodów, skarżący nie wykazał okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W konsekwencji powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

as